

Ennaltaehkäisy vai
toteutuneiden
ongelmien hoito?

Uudella investointien ja
interventioiden mallilla kohti
kokonaisratkaisuja

Johanna Peltoniemi

**Potentiaali esiin!
Työmarkkinoiden
katveesta keskiöön –
seminaari 8.10.2026**

Hyvinvointivaltio niukkuuden aikakaudella

- Kestävä hyvinvointivaltio
 - Kykyä katsoa pitkälle tulevaisuuteen
 - Kykyä toimia tässä ja nyt
- Parhaimmillaan hyvinvointivaltio investoi ihmisiin niin, että ongelmia voidaan ennaltaehkäistä ja ihmisten potentiaali pääsee esiin
- Tarjoaa vaikuttavaa tukea silloin, kun riskit kaikesta huolimatta toteutuvat

Miksi tarvitsemme uuden hyvinvointivaltiomallin?

- Väestörakenne ja huoltosuhde
- Julkisen talouden kestävyys
- Koulutus ja osaaminen kasvun ehtona

Suomalaiset pitävät hyvinvointivalttiosta

- Saavutettavissa oleva koulutus kaikilla tasoilla
- Terveys- ja sosiaalipalvelut
- Kattava sosiaaliturva ja työllisyyspalvelut
- Luottamus

Tarvitaan uusi hyvinvointivaltiomalli

- Taloudellisesti ja väestöllisesti kestävämpi
- Näyttöön perustuva
- Oikeudenmukaisempi
- Ennakoivampi

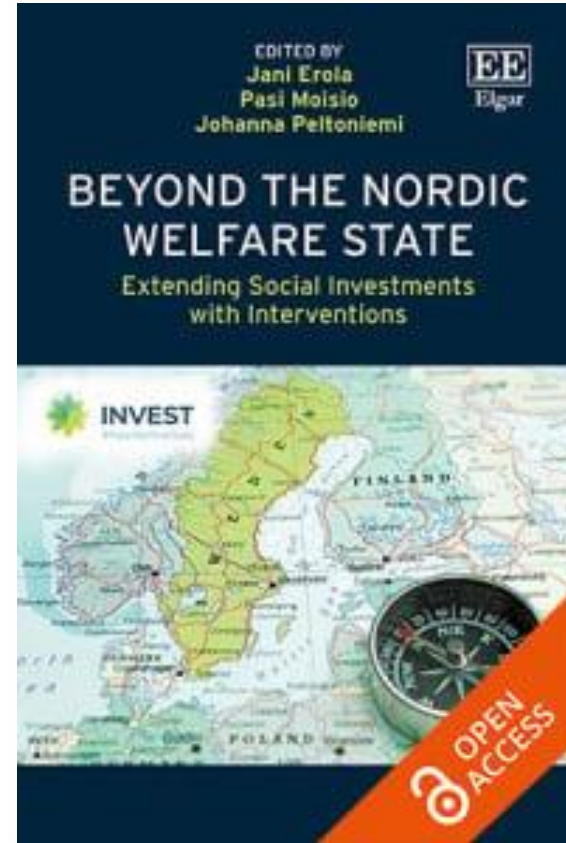

Uusi hyvinvointimalli rakentuu sosiaalisten investointien mallilla

Beyond the Nordic Welfare State
Extending Social Investments with Interventions
Edited by Jani Erola, Pasi Moisio, and Johanna Peltoniemi

Open Access:

<https://www.e-elgar.com/shop/gbp/beyond-the-nordic-welfare-state-9781035375431.html>

Jotain vanhaa... Sosiaalisen investoinnin malli

- EU:n Lissabonin strategia (2000),
- Euroopan komission Social Investment Package (2013)
- High-Level Group on the Future of Social Protection and of the Welfare State in the EU -työryhmä (2023)
- Sosiaalisen investoinnin malli eurooppalaisen hyvinvointivaltion uudistamisen viitekehys
- Elinkaaren mittaiset panostukset hyvinvoinnin ja kasvun perustana
 - Mm. Varhaiskasvatus, koulutus, elinikäinen oppiminen, työllisyyspalvelut, työn ja perheen yhteensovittaminen sekä ehkäisevät sosiaali- ja terveyspalvelut.

- Ideologisesti lähellä 1990-luvulla esitettyä niin sanottua kolmatta tietä
- Täydentää, ei korvaa perinteistä sosiaalivakuutukseen perustuvaa hyvinvointivaltiota
- Painopiste ennakoiivaan toimintaan
- Käytännön rajoitteensa: Kaikkia sosiaalisia riskejä ei voida ennakoida, ja osa niistä toteutuu äkillisesti ja yllättäen

...paljon uutta: Investointien ja interventtioiden malli

- Ei-toivottujen mutta hyväksytyjen riskien hallinta
 - Kaikkien sosiaalisten riskien juurisyyt ei ei-toivottuja kuin pandemia tai sota Euroopassa
- Kun politiikkakeinoin ei voida puuttua itse ilmiöön, on keskityttävä vähentämään sen kielteisiä seurauksia
- Monet perinteiset sosiaaliturvaetuudet *kompensoivia interventioita*
- Modernien interventtioiden huomio kohdistuu kustannustehokkuuteen, vaikuttavuuteen ja kykyyn ehkäistä ei-toivottujen tilanteiden tai kehityskulkujen jatkumista.
- Systemaattinen arviointi sekä suunniteltaessa että toimeenpanon jälkeen

Investointien ja interventioiden malli

Investoinnit

- Sosiaalisten riskien toteutumisen ehkäisy
- Ennakointi
- Investoinnit ihmisiä hyvinvointiin tulevaisuudessa
 - Neuvolat
 - Varhaiskasvatus
 - Koulutus

Interventiot

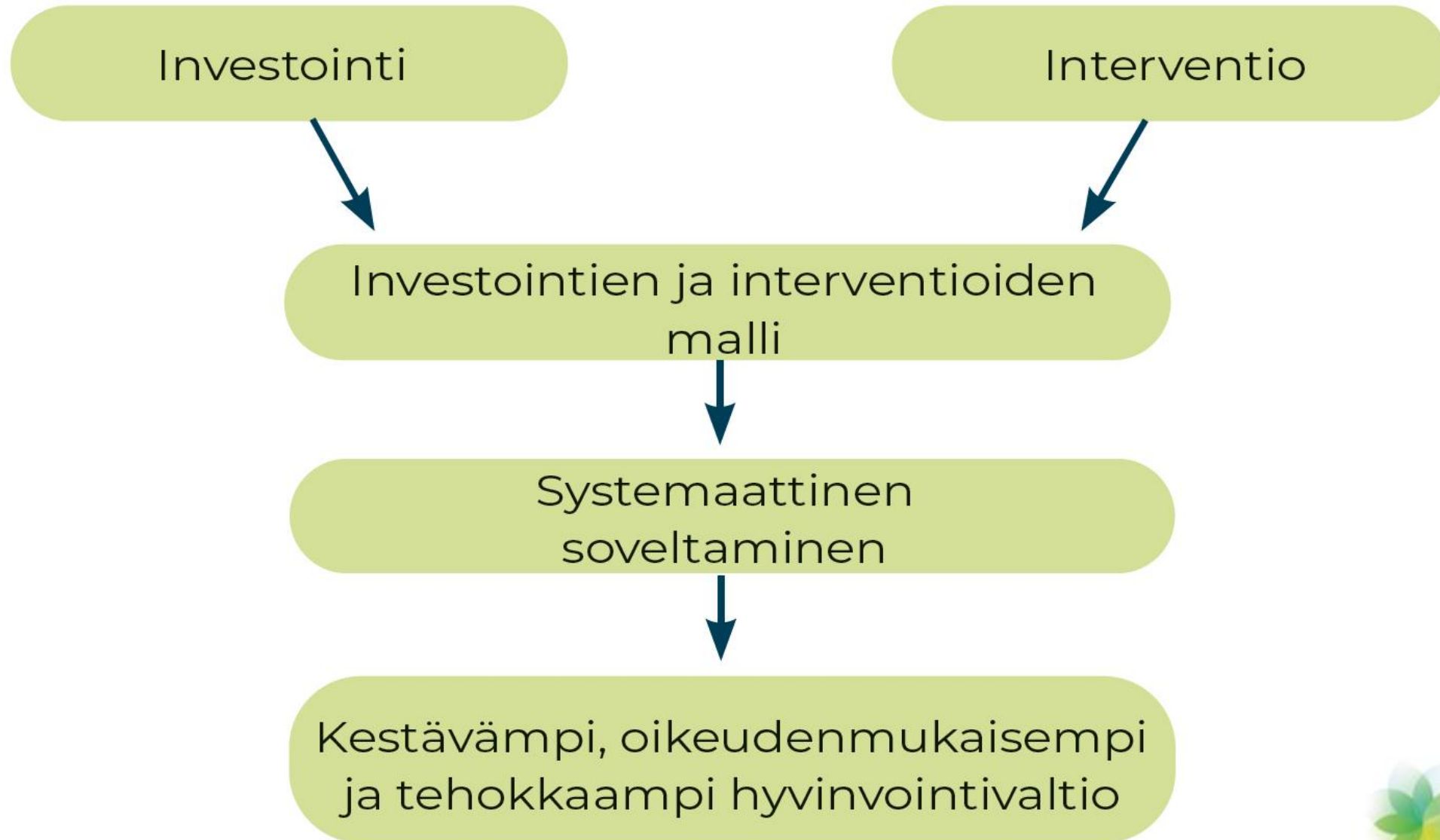
- Nopeat ja kohdennetut toimet
- Jo olemassa olevat ongelmat
 - Sosiaaliturvaetuuksista toimeentulotuki
 - Interventiot, joissa koulukiusaamista pyritään vähentämään puuttumatta kiusaamisen taustalla vaikuttaviin syihin
 - Pitkäaikaistyöttömyyttä ehkäisevät aktivointipalvelut, joita tarjotaan heti työttömyyden alettua.
 - Asunto ensin

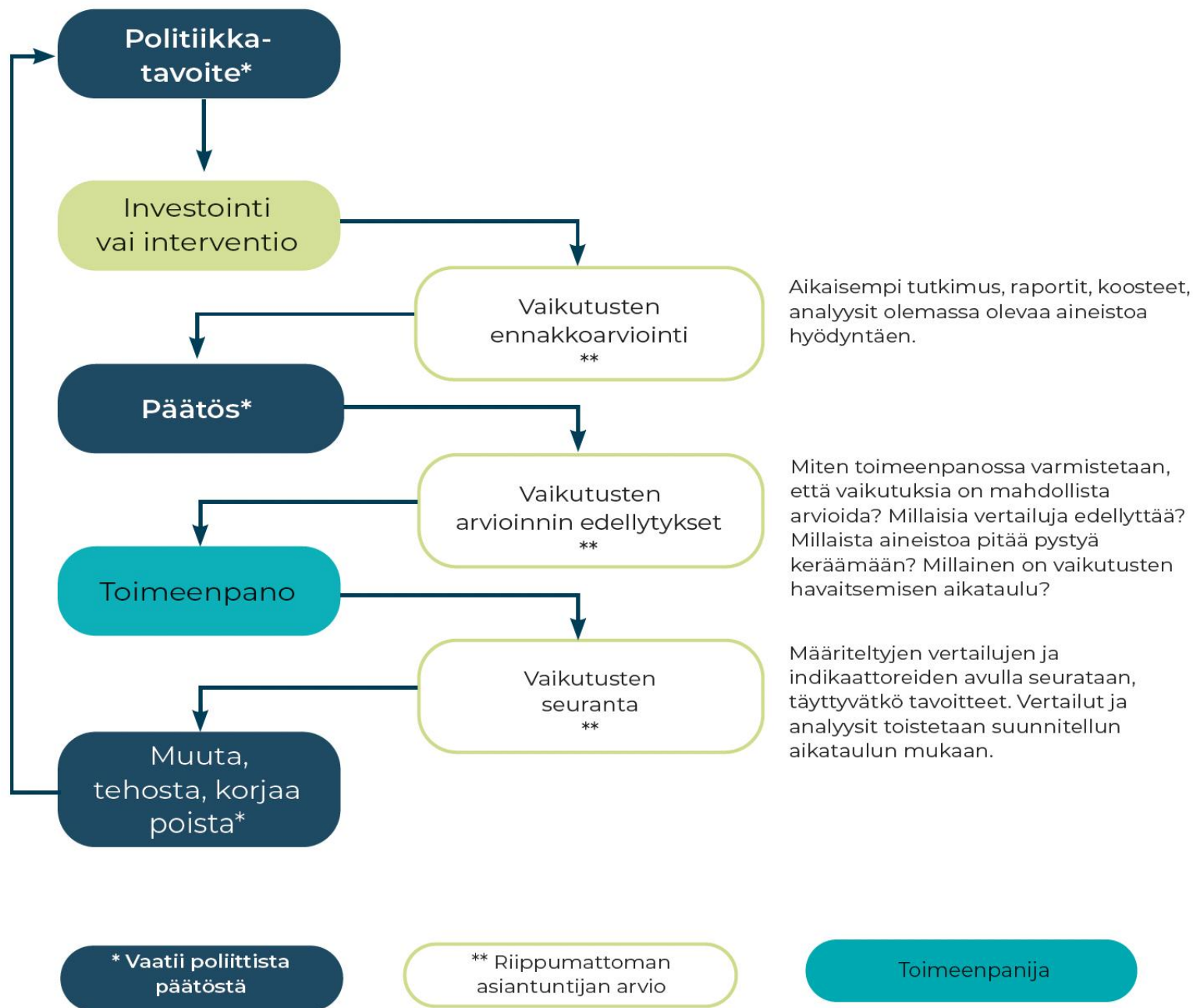
Interventiot vastaavat siihen, mikä on jo tapahtunut.
Investoinnit vaikuttavat siihen, mitä tapahtuu seuraavaksi.

- Uuden hyvinvointimallin vahvuus on, että investoinnit ja interventiot täydentävät toisiaan
- Investoinnit pyrkivät estämään ongelmia tulevaisuudessa, interventiot silloin kun niitä kaikesta huolimatta kohdataan

Mallin keskeiset osat

Soveltaminen käytäntöön

Yhteenveto

- Sosiaalipolitiikan tehtävä ei ole vain korjata ongelmia niiden synnyttyä
- Kaikkea emme kuitenkaan voi ennakoida
 - Investoinnit & interventiot
- Ratkaisevaa on, että vaikutuksia arvioidaan systemaattisesti

Hyvinvointivaltiota ei voida uudistaa vain leikkaamalla tai lisäämällä resursseja

Kiitos!

Johanna Peltoniemi

johanna.peltoniemi@thl.fi

